

МЕДИАМАЙДОНДА МЕДИАМАРКАЗЛАРНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ЗАРУРИЯТИ

Сабурова Рисолат

Урганч давлат педагогика институти

талабаси

Аннотация: мақолада Янги Ўзбекистонда ОАВ ва медиамарказлар фаолиятига оид амалга оширилаётган ислохотлар олиб борилиши, улар фаолиятини кўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш тўғрисида манбалар келтирилган.

Калит сўзлар: медиамайдон, инновация, медиамарказ, оммавий ахборот воситалари, ахборот коммуникация, Facebook, Youtube, “Telegram”, “Одноклассники”.

Мамлакатимизнинг янги тараққиёт босқичида оммавий ахборот воситаларининг фаолиятини кўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш, ижтимоий- иқтисодий ривожланишнинг муаммоли масалаларини ҳал этишда уларнинг ролини оширишга оид ислохотлар олиб борилмоқда.

Янги Ўзбекистонда медиамарказларнинг фаолияти давр талабларига, айниқса инновацион ўзгаришларга мувофиқ ташкил этиш давом этмоқда. Республикамиз ҳукуматининг 2021 йил 3 мартдаги қарори билан Давлат хизматлари агентлиги ҳузурида давлат муассасаси шаклида Ахборот хизматларини ривожлантириш маркази ташкил этилди. Мазкур янги тизим:

- аҳоли ва тадбиркорлик субъектларига ҳуқуқий масалалар бўйича бепул маслаҳат ва тушунтиришлар бериш;

- аҳолини фуқаролар, тадбиркорлик субъектлари ва нодавлат нотижорат ташкилотларининг кундалик ҳаётини тартибга солувчи қонунчилик ҳужжатлари ва давлат хизматлари тўғрисидаги ахборот билан таъминлаш;
- ҳуқуқий мурожаатларни таҳлил қилиш, ҳуқуқни қўллаш амалиёти ва қонунчилик ҳужжатларини такомиллаштириш бўйича таклифлар киритиш;
- давлат хизматлари тўғрисидаги маълумотларни ЯИДХПда доимий янгилаб туриш;
- ЯИДХПда давлат хизматларига боғлиқ масалалар бўйича ваколатли давлат органлари ва идораларининг расмий тушунтиришларини жойлаштириш;
- аҳоли мурожаатларини қабул қилиш ва уларни тегишлилиги бўйича идоравий алоқа марказларига йўналтириш каби ахборот коммуникацион вазифаларни бажаради¹. Шу пайтгача ОАВ ва медиамарказлар тизимида бундай институт йўқ эди. Жамиятнинг объектив ҳуқуқий ахборотларга бўлган эҳтиёжини малакали тарзда амалга ошириш зарурияти пайдо бўлди, бунинг фақат махсус ахборот тарқатиш институти амалга ошириши мумкин эди. Ўзбекистон Республикасининг “Журналистлик фаолиятини ҳимоя қилиш тўғрисида”, “Оммавий ахборот воситалари тўғрисида”, “Ахборот эркинлиги принциплари ва кафолатлари тўғрисида”ги қонунлардан келиб чиққан тарзда марказга ижодкорлар, ОАВ ва медиамарказлар билан ҳамкорлик қилиш, аҳолига зарур ҳуқуқий ва ташкилий ахборотларни тез етказиш вазифалари юклатилди. Шунингдек, Ўзбекистонда телекоммуникация инфратузилмасини ривожлантириш мақсадида 2020 йилда 5 Петабайт сифимли Маълумотларни сақлаш ва қайта ишлаш маркази ишга туширилди.

¹ Қаранг: t.me/Rasmiyxabarlar Official

Натижада маълумотлар узатиш тармоғининг ўтказувчанлик қобилияти вилоят марказларида 2 баробарига, туман марказларида эса 4 баробарига ошди. 2019-2021 йилларда мобил алоқа абонентлари учун интернет пакетлари (1 Мегабайт учун) нархлари 5 баробаргача арзонлашди ҳамда киритилган интернет трафиғи ҳажми ўртача 3-5 мартага оширилди².

Янги Ўзбекистонда ОАВ ва медиамарказлар фаолиятига оид амалга оширилаётган ислохотлар интернет алоқаларга бўлган муносабатни қайта қуришга ундади. Масалан, Олий Мажлис депутатлари ўтган ўн йилликларда мобил телефонлардан фойдаланиши, уни парламентга олиб кириши мумкин эмас эди. Халқаро пресс клуб раиси Ш.Қудратхўжаев эслайди: Мен мобил телефон билан парламент йиғилишига кирдим. Депутатлар билан даврада гаплашиб ўтирувдик, кимдир менга телефон қилди. Телефонни олсам, депутатлар ҳайрон: “Сиз қандай қилиб телефонни парламентга олиб кирдингиз?” дейишди. “Биз телефон билан киролмаймиз” дейтишди. Мен “Ахир сизлар ижтимоий тармоқни қандай кузатасиз?” деб сўрадим. Билсам, уларда интернет ҳам чекланган экан. Мана, ўша даврдаги бизнинг ёпиқлигимиз, ҳатто депутатларимиз журналистлардан қочиб юрган давр эди. ОАВ билан гаплашишмаган. Битта иккита одам гаплашган мард бўлиб. Интернетда, ижтимоий тармоқда депутатнинг бўлиши мумкин эмас бўлган. Ва буни улар табиий ҳол деб ўйлашган³. Бугун Ўзбекистондаги ОАВнинг сони 1662 ни ташкил этади. Биргина “Telegram” ижтимоий тармоғининг ўзида 18 миллионга яқин аккаунт бор. “Одноклассники” тармоқларида мамлакатимизда 10 миллиондан ошиқ одам фойдаланади⁴. Шунингдек, бугун телеграммда

² Қаранг: http://t.me/Rasmiy_xabarlar.Official

³ http://t.me/Rasmiy_xabarlar.Official

⁴ Қаранг: https://t.me/aoka_uz

барча давлат органларининг, шу жумладан, Президент ва Вазирлар Маҳкамасининг ҳам, Facebook ва Youtube да расмий каналлари мавжуд бўлиб, истаган киши уларга кириши, давлат бошқарув идоралари фаолияти билан ҳеч қандай тўсиқсиз танишиши, ўз фикрини билдириши, зарур ахборотлар олиши мумкин. Ёки истаган ўқувчи телеграмм каналидаги “Газеталар шарҳи” канали орқали республикамизда чоп этилаётган газеталардаги материаллар билан танишиши мумкин. Бундай очиклик, шаффофлик Ўзбекистонни очик демократик давлат (бу ҳам унинг бренди) эканини кўрсатади. Бундан ташқари, Республикамизда мутлақ янги шаклдаги 82 779 та электрон оммавий ахборот воситалари 630 та веб сайтлар (улардан 120 таси давлатга қарашли, 510 таси нодавлат веб сайтлари), жами 36 давлат ва 35 нодавлат телевидениеси, 5 давлат ва 32 та нодавлат телерадиокомпаниялари ҳам фаолият юритади. Миллий веб сайтлар сони 80 400 та, хорижий веб сайтлар 2 220 та, хорижий радиоканаллар 19 тадир. Улар Янги Ўзбекистон ва жаҳонда юз бераётган воқеалар ва ўзгаришлар тўғрисида кечаю кундуз хабарлар тарқатади. Шу тариқа Янги Ўзбекистон ОАВ ва медиамарказлари жаҳон медиамаконидан рақобатдош институт сифатида жой олмоқда, энди уларсиз Республикамиз брендини, халқаро имижини тасаввур қилиш қийин.